

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/350/59/92

REAKCJE NA POWOŁANIE RZĄDU HANNY SUCHOCKIEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC '92

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

UWAGA: Przedruk materiałów CBOS w całości lub w części oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

Zarówno nowy rząd, jak i osoba Pani Premier zostały przyjęte przez społeczeństwo pozytywnie. Z rządem premier Hanny Suchockiej są wiązane duże nadzieje na poprawę ogólnej sytuacji kraju, większe niż z dwoma poprzednimi gabinetami. Jedynie rolnicy odnoszą się do nowego rządu, a także do osoby Hanny Suchockiej - z rezerwą. Połowa badanych opowiada się za przyznaniem rządowi prawa do rządzenia za pomocą dekretów.

Powołanie Hanny Suchockiej na premiera zostało przyjęte z dużą aprobatą - dwie trzecie badanych¹ wyraziło zadowolenie z tego, że stanęła ona na czele rządu. Jest to wyraźnie wyższy odsetek niż w przypadku nominacji premierów Jana Olszewskiego i Waldemara Pawlaka (tab. 1).

Tabela 1

w procentach

Kategorie odpowiedzi	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stanął(ęła)		
	J. Olszewski I '92	W. Pawlak VI '92	H. Suchocka VII '92
Zdecydowanie tak.	11	15	18
Raczej tak	37	35	49
	} 48	} 50	} 67
Raczej nie	13	6	4
Zdecydowanie nie	6	5	2
	} 19	} 11	} 6
Trudno powiedzieć	33	39	27

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (26) przeprowadzono w dniach 16-20 lipca 1992 r. na 1124-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców kraju.

Można przypuszczać, że pani premier zawdzięcza tak ciepłe przyjęcie m.in. okolicznościom powołania jej na to stanowisko. Gabinet H. Suchockiej powstał bez długotrwałych negocjacji i sporów, które towarzyszyły powoływaniu poprzednich rządów. Nasze społeczeństwo na ogół źle reaguje na konflikty "na górze", a od nowego rządu oczekuje m.in. stabilizacji politycznej².

Czynnikiem wpływającym na dobre przyjęcie premier Suchockiej może być także fakt, że jest ona pierwszą w Polsce kobietą-premierem. Na pytanie, czy kobieta może być dobrym premierem, 91% badanych odpowiedziało twierdząco, a tylko 4% było przeciwnego zdania. Nie miało zdania na ten temat 5% ankietowanych.

Kobiety częściej niż mężczyźni wyrażały zadowolenie z powołania H. Suchockiej na premiera. Natomiast z wyraźną rezerwą została ona przyjęta przez rolników. Może się to wiązać z tym, że zastąpiła na tym stanowisku właśnie "ludowego" premiera (tab. 1 aneksu).

Treść wystąpienia sejmowego, w którym Hanna Suchocka przedstawiła kierunki pracy rządu, zna 46% badanych, lecz tylko 6% z nich określiło swoją znajomość tego wystąpienia jako dość dokładną. Spośród osób, które znają exposé pani premier, 11% uznało je za bardzo dobre, a 67% za raczej dobre. Jako źle określiło je około 5% badanych z tej grupy (16% nie potrafiło sformułować oceny).

² Oczekiwania wobec nowego rządu będą przedmiotem osobnego komunikatu CBOS.

Nadzieje i oczekiwania

Z rządem Hanny Suchockiej są wiązane znacznie większe nadzieje na poprawę ogólnej sytuacji niż z dwoma poprzednimi rządami - Jana Krzysztofa Bieleckiego i Jana Olszewskiego (tab. 2).

Tabela 2

w procentach

Uczucia związane z nowym rządem	Wskazania respondentów według terminów badań dotyczące rządów:		
	J.K. Bieleckiego I '91	J. Olszewskiego I '92	H. Suchockiej VII '92
Nadzieja, wiara że będzie lepiej	47	29	60
Rozczarowanie, bo nic się nie zmieni	8	13	6
Lęk, obawa, że będzie gorzej	20	41	7
Obojętność, ludzi to nie interesuje	7	8	14
Brak zdania	16	8	12

Na pytanie, czy rząd H. Suchockiej stwarza szanse wyjścia z kryzysu gospodarczego, ponad połowa (54%) badanych odpowiedziała twierdząco. Tylko 10% respondentów nie widzi takich szans. Także pod tym względem wyraźnie najbardziej sceptyczną grupę stanowią rolnicy (tab. 2 aneksu). Zwraca uwagę dość duża grupa ankietowanych (36%), którzy powstrzymali się od odpowiedzi w tej sprawie.

W wypowiedziach respondentów o polityce nowego rządu dominują poglądy, że będzie ona w zasadzie "inna, ale z pewnymi podobieństwami" i "w zasadzie taka sama, ale z pewnymi nowymi elementami" (tab. 3 i 4).

Tabela 3

w procentach

Przewidywania dotyczące polityki rządu (w porównaniu z poprzednim)	Wskazania respondentów dotyczące rządu:	
	Jana Olszewskiego (w porównaniu z rządem J.K. Bieleckiego)	Hanny Suchockiej (w porównaniu z rządem J. Olszewskiego)
	I '92	VII '92
Zupełnie inna	11	14
Inna z pewnymi podobieństwami	27	28
Taka sama z nowymi elementami	35	28
Zupełnie taka sama	9	5
Brak zdania	17	24

Tabela 4

w procentach

Postulaty dotyczące polityki nowego rządu (w porównaniu z poprzednim)	Wskazania respondentów dotyczące rządu	
	Jana Olszewskiego (w porównaniu z rządem J.K. Bieleckiego)	Hanny Suchockiej (w porównaniu z rządem J. Olszewskiego)
	I '92	VII '92
Zupełnie inna	51	55
Inna z pewnymi podobieństwami	21	22
Taka sama z nowymi elementami	19	11
Zupełnie taka sama	1	1
Brak zdania	7	11

Tylko 14% respondentów **spodziewa się**, że polityka rządu H. Suchockiej będzie zupełnie inna od polityki rządu J. Olszewskiego, chociaż ponad połowa badanych **chciałaby**, aby tak było w istocie. W posiadanym materiale brak jest danych, które pozwoliłyby na wyjaśnienie tego zjawiska, zwłaszcza że w skład obecnego rządu wchodzi ugrupowania, które od początku nie szczędziły krytyki rządowi J. Olszewskiego i odegrały decydującą rolę przy jego dymisji (z takiego ugrupowania wywodzi się też sama pani premier).

Warto przypomnieć, że zbliżone rozkłady odpowiedzi na identyczne pytanie zanotowano przy obejmowaniu rządu przez J. Olszewskiego. Można więc przypuszczać, że ponieważ w ocenach obecnej sytuacji przeważają opinie negatywne, to przy każdorazowej zmianie rządu ludzie oczekują radykalnej poprawy, spodziewają się, że będzie lepiej. Niemniej jednak szanse poprawy sytuacji oceniają pesymistycznie albo - opierając się na doświadczeniach - realistycznie. Może być też i tak, że przekonanie, iż polityka kolejnego rządu będzie podobna do polityki poprzednika, mimo jego werbalnej krytyki, jest wyrazem nieufności do całej "klasy politycznej", tych, "co na górze". Osłabiałoby to wymowę optymizmu, wiążanego z nowym rządem.

Stosunek do przyznania rządowi prawa do wydawania dekretów

Trzykrotnie w tym roku w sondażach CBOS zadano pytanie o akceptację przyznania rządowi prawa do rządzenia za pomocą

dekretów. Oto rozkład odpowiedzi uzyskanych na to pytanie w kolejnych badaniach (tab. 7).

Tabela 7

w procentach

Termin badania	Akceptacja	Sprzeciw	Brak zdania
1-10 stycznia '92	52	28	20
1-5 maja '92	45	31	24
16-20 lipca '92	51	23	26

Zwolennicy umożliwienia rządowi sprawniejszego i szybszego działania przez przyznanie mu prawa do wydawania dekretów niezmiennie przeważają nad przeciwnikami takiego rozwiązania. Niemniej w początkach maja, gdy popularność poprzedniego rządu i zaufanie do osoby premiera zmalały, zmniejszyła się też akceptacja udzielenia mu takich uprawnień. Obecnie, po powołaniu rządu Hanny Suchockiej, akceptacja jest znowu na poziomie, jaki odnotowano w styczniu br.

Stosunki między rządem a prezydentem

Jak wskazują wyniki kolejnych badań CBOS, społeczeństwo - niezależnie od osoby premiera - w większości opowiada się za niezależnością bądź niewielką zależnością rządu od prezydenta. Preferencje te odnotowano także w ostatnim sondażu: trzy czwarte respondentów chciałoby, aby rząd H. Suchockiej był niezależny od prezydenta (tab. 5 i 6).

Tabela 5

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, nowy rząd będzie w swoich decyzjach:	Wskazania respondentów dotyczące rządu		
	J. Olszewskiego (N=1000) I '92	W. Pawłaka (N=1222) VI '92	H. Suchockiej (N=1124) VII '92
całkowicie zależny od prezydenta	6	11	6
w dużym stopniu zależny od prezydenta	37	36	33
w niewielkim stopniu zależny od prezydenta	35	21	35
całkowicie niezależny od prezydenta	7	4	6
Trudno powiedzieć	15	28	20

Tabela 6

w procentach

A czy chciał(a)by Pan(i), żeby nowy rząd był w swoich decyzjach:	Wskazania respondentów dotyczące rządu		
	J. Olszewskiego (N=1000) I '92	W. Pawłaka (N=1222) VI '92	H. Suchockiej (N=1124) VII '92
całkowicie zależny od prezydenta	5	2	4
w dużym stopniu zależny od prezydenta	13	8	9
w niewielkim stopniu zależny od prezydenta	36	40	46
całkowicie niezależny od prezydenta	35	34	30
Trudno powiedzieć	11	16	11

Jednocześnie warto zauważyć, że od upadku rządu J. Olszewskiego nieco zmniejszył się odsetek respondentów postulujących całkowitą niezależność rządu od prezydenta. Z kolei przewidywania relacji między prezydentem i premierem są podobne w przypadku rządów J. Olszewskiego i H. Suchockiej. Różnią się natomiast od przewidywań w stosunku do rządu premiera W. Pawlaka. Wynika to zapewne z okoliczności powołania tych rządów.

*

*

*

Spoleczeństwo, ogólnie rzecz biorąc, odniosło się pozytywnie zarówno do pani premier, jak i powołanego przez nią rządu. Wiąże się to najprawdopodobniej z faktem, że powołanie tego rządu przebiegło stosunkowo szybko i sprawnie, kończąc okres ostrej walki politycznej i stwarzając nadzieję na stabilizację polityczną.

ANEKS

Tabela 1. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stanęła Hanna Suchocka ? (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	LICZBA OSÓB
Ogółem	67	6	27	946
Płeć				
Mężczyźni	63	6	31	462
Kobiety	71	6	23	484
Wiek				
do 24 lat	66	4	30	70
25-34	65	4	31	161
35-44	69	7	24	252
45-54	65	6	29	142
55-64	61	9	30	166
65 lat i więcej	77	3	20	150
Miejsce zamieszkania				
Wieś	63	8	29	390
Miasto do 20 tys.	63	8	29	114
od 21 do 100 tys.	66	3	30	185
101-500 tys.	73	5	22	172
501 tys. i więcej mieszk.	81	4	15	84
Region				
Północny	68	1	31	120
Zachodni	68	8	24	109
Środkowozachodni	68	8	24	156
Środkowy	64	9	27	139
Wschodni	60	7	33	121
Południowo-wschodni	67	6	27	153
Południowo-zachodni	73	4	23	148
Wykształcenie				
Podstawowe	65	7	27	350
Zasadnicze zawodowe	63	5	32	244
Średnie	74	4	22	269
Wyższe	65	9	26	81
Grupa społ.-zaw.pracujący				
Kadra kier., inteligencja	68	10	22	68
Prac.umysł.niż.szczebła	74	2	24	93
Pracownicy fiz.- umysł.	73	0	27	44
Robotnicy wykwalifikowani	52	10	39	114
Robotnicy niewykwalifik.	66	6	27	62
Rolnicy	45	12	43	74
Prywatni przedsiębiorcy	69	0	31	29
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	74	5	21	313
Uczniowie i studenci	73	7	20	15
Bezrobotni	62	6	32	71
Gospodynie domowe i inni	79	3	18	61
Dochody na jedną osobę				
Do 400 tys. zł	67	8	25	97
401-600	65	5	30	155
601-800	60	5	36	188
801-1000	66	9	25	168
1001-1500	75	4	21	191
Powyżej 1500 tys. zł	72	6	22	140
Ocena własnych war. mater.				
Złe	62	7	31	388
Średnie	68	5	27	420
Dobre	79	5	16	136
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	72	3	25	101
Raz w tygodniu	67	7	26	534
Kilka razy w roku	67	6	27	244
W ogóle nie uczestniczy	60	6	33	63
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	84	3	13	220
Zły kierunek	60	9	31	539
Trudno powiedzieć	67	2	32	187

Tabela 2. Czy Pana(i) zdaniem rząd Hanny Suchockiej stwarza szanse wyjścia z kryzysu gospodarczego ? (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	LICZBA OSÓB
Ogółem	54	10	36	1120
Płeć				
Mężczyźni	55	12	32	528
Kobiety	52	9	39	592
Wiek				
do 24 lat	51	6	43	94
25-34	54	13	33	188
35-44	58	10	32	279
45-54	52	12	36	157
55-64	54	13	33	192
65 lat i więcej	50	8	42	205
Miejsce zamieszkania				
Wieś	49	9	42	486
Miasto do 20 tys.	51	10	39	135
od 21 do 100 tys.	57	10	33	211
101-500 tys.	56	14	30	195
501 tys.i więcej mieszk.	70	12	18	92
Region				
Północny	58	6	36	143
Zachodni	56	13	31	127
Środkowozachodni	57	9	34	179
Środkowy	47	14	39	156
Wschodni	45	9	46	145
Południowo-wschodni	57	11	32	193
Południowo-zachodni	56	11	33	177
Wykształcenie				
Podstawowe	49	9	42	449
Zasadnicze zawodowe	51	11	38	291
Średnie	64	9	27	294
Wyższe	57	22	22	83
Grupa społ.-zaw.pracujący				
Kadra kier., inteligencja	54	24	22	68
Prac.umysł.niż.szczebła	67	8	25	99
Pracownicy fiz.- umysł.	52	10	38	50
Robotnicy wykwalifikowani	54	13	33	124
Robotnicy niewykwalifik.	49	12	39	75
Rolnicy	38	15	47	89
Prywatni przedsiębiorcy	67	6	28	36
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	53	9	38	394
Uczniowie i studenci	75	0	25	20
Bezrobotni	48	9	43	86
Gospodynie domowe i inni	59	5	36	76
Dochody na jedną osobę				
Do 400 tys. zł	52	6	42	122
401-600	46	11	43	190
601-800	51	12	37	222
801-1000	54	10	35	202
1001-1500	58	9	33	224
Powyżej 1500 tys. zł	63	13	23	150
Ocena własnych war. mater.				
Złe	48	11	41	488
Średnie	54	11	35	486
Dobre	74	8	19	144
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	54	8	38	122
Raz w tygodniu	55	8	37	634
Kilka razy w roku	54	14	32	285
W ogóle nie uczestniczy	49	17	33	75
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	74	6	20	243
Zły kierunek	46	13	40	663
Trudno powiedzieć	55	7	39	214